

Chodby a skrýše

Že v zemi, po které chodíme se skrývá mnoho tajemství, nám dotvrzují různé chodby, nebo skrýše ve starých domech, na které se přichází při různých pracích, nebo přestavbách.

26. listopadu 1960 kopal Jaroslav Koutník z Nové Vsi č. 107 příkop pro položení odpadních trub z koupelny. Na zahrádce v hloubce 70 cm narazil na klenbu z opukového kamene. Po vylovení jednoho kamene zjistil, že je tam dutina. Nevěnoval tomu pozornost a s ujištěním, že bude mít alespoň kam voda se ztratit, položil trubky a zaházel. 28. listopadu, bylo mě to oznámeno a šel jsem se na toto místo podívat. Po dovolení majitele, který mě i pomáhal, znovu jsme hlínu vyházeli a otvor zvětšili, aby se dalo tam vlézt. Pustil jsem se otvorem do dutiny a zjistil chodbu širokou 2 m a vysokou 1 a půl m, místy zavezenou struskou a pískem z bývalé železárny, která byla v sousedním domě, do r. 1750. Po ~~čím~~ byla struska nahrnuta až ke stropu, takže se nedalo dále jít. Proto jsme naměřili směr a 10 m od prvního otvoru prokopali směrem na vých. stranu, další otvor. Když jsem vlezl do tohoto druhého otvoru, zjistil jsem, že tam je chodba čistá, jen na ústí již do zahrady souseda, zavěžena. Celý kanál měřil celkem 17 metrů.

Byl to odpadní kanál od mlýnského kola, ze mlýna huťského, který byl v Nové Vsi do r. 1818, kdy protržením hrází rybníka přišel k mániku. Jak jsem se již vpředu zmínil, v témže domě byla železárna do r. 1750, kdy byla přestěhována na Staré Ransko a dům přestavěn na mlýn.

Další nález chodby, o které též nikdo nevěděl, byl v Křížové. 27. března 1959 orál na "Farském poli" za katolickým kostelem, traktorista Bedřich Gér. Při orání na pokraji pole se za trakto-rem propadla zem a vytvořil se otvor v průměru 150 cm. Tento případ byl hned rozhlášen po celé Křížové a na toto místo se seběhli lidé. Přihlásilo se několik chlapců, kteří se pustili do otvoru. Voda, která tam byla, vypumpevali hasiči a chlapci prošli 60 m chodby. Byli v chodbě vyfotografováni a hned se objevily v jednom výkladě, Jejich fotografie a nápis "Chodba ze 14. století, z bývalého hradu Kreizburku". Ale po posouzení odborníků, kteří se na toto místo dostavili, bylo zjištěno, že je to kutací štola z poč. 19. století, kde byla hledána žel. ruda.

Chodba je asi 3 metry pod zemí, 150 cm vysoká, ve skále a 60 m dlouhá.

Vchod do této chodby se nachází pod Křížovým vrchem 250 kroků na jih od pomníčku zavražděného kněze Antonína Rohlíka.

Na tomto pomníčku /žulový kámen/ s vybroušenou deskou je nápis:

Na místě tom,
zavražděn byl
důst. pán farář
krucemburský.

Ant. Rohlík 1925/26

Kolem jdoucí vzpomeňte modlitbou

I ze studeneckého zámku má býti chodba, prý až do lesa Crhov. Byl jsem tam na obhlídce 7. června 1961. Za zámkem k jihu jsou dva vchody do sklepů. Pravým vchodem se vchází do větší místnosti, která má však propadlé klenutí z cihel. Z této místnosti se jde do další, kde podle všech známek, dlouhý čas nikdo nebyl. Ze stropu padá voda, pravidelným rytmem a vydává zvuk, jakoby někdo chodbou krácel, tma že by ji mohl krájet. Prohlédl jsem kamenné stěny a na stěně k jihu jsem zjistil další vchod a to již třetí, ale k mé naději zasypaný opukovými plochými kameny, pravděpodobně z klenutí chodby, která vedla z těchto sklepů dále. Po prohlídce okolí vrátíme se zase do Sobiňova, kde proti zastávce je břeh zvaný "Holubářka", ten je na jednom místě zesutý. Proč se zesul asi v r. 1947, málokdo by nám pověděl. V r. 1871, když se stavěla dráha, při úpravě břehu, který se svažoval k Sopotům, narazili na chodbu, která byla ještě vydřevěná. Byla to kutací štola, kde kdysi dávno hledači rud v těchto březích nacházeli stříbro. Tak i v "Dolečku" za Sobiňovem jsou vidět dvě znatelná místa, po hledačích rud. Na pravé straně "Dolečku" asi 100 m od železnice je vidět vyvezenou hlinu a odvod vody ze štoly. Otvor je zasypaný a celek porostly travou, takže jen člověk znalý, může tyto místa popsat. Proti tomuto místu, v druhém břehu je podobné propadliště, které místy svítí ještě opukou a vlivem času se stále více ztrácí. Musím dodat, že tyto stráně mají na povrchu opuku, pod ní písky a pod nimi teprve rulové skály. V těch píscích, v dávných časech prý hledali stříbro.

Vyprávím-li o těchto místech, musím se zmíniti i o "Pískových jamách" nad Hutí, kde též hledali naši předkové rudu. Později zde kopali písek a při vybírání zahynul jeden dělník, když si nezajistil stěnu prkny a ta se na něho sesula. Za poslední války v "Pískových jamách" bydleli dvě rodiny v nouzových domcích. Rodina Janečkova v železničním vyřazeném voze, a "Kavajzova" v komediánské boudě. Otec rodiny "Kavajzové" zahynul v koncentráku v Polsku. Pracoval na Bílku v muničních skladech a neuposlechl příkaz k práci.

Na podzim v r. 1960, při rekonstrukci domu ke kterému byla přistavěna provozovna Horáckých tkalcoven, při bourání zdi byl nalezen Vítem Janáčkem ze Sobiňova, zazděný výklenek a v něm plechová krabice, ale v ní nic, co by vysvětlilo, proč byla tato skrýš zřízena. Měla být pravděpodobně úkrytem pro cenné věci některého majitele. Tento dům, než jej koupilo družstvo tkalců, změnil několikrát majitele.

Z pamětní knihy školy ve Studenci

Str. 14- Den 13. srpna 1850. Ten den před započatím služby Boží, skládali přísahu věrnosti J.C.K. Majest. představení obce. Oudavské a Stružinecké, na to následovala zpívaná mše sv. při hlučné hudbě a při zvuků trub a rachocení kotlů. Po skončení služby Boží nastala volba. Za představeného byl zvolen již dřívější p. Karel Jelínek pekař, za prvního radního p. Antonín Tichý mlynář, za druhého radního p. Jan Novák gruntovník. Na to po poledni též tak při zvonků trub a kotlů skládali tito přísahu v kapli sv. Michaela v Novém Studenci.

Str. 43-Dne 21. února 1884 zavítal do Studence velect. pán c. král. okr. školní inspektor, za příčinou zařízení samostatné školy v Údavech. V označený den od 9. hodině ranní vyšla komise sestávající se ze zástupců míst. škol. rady a žádajících obcí a měřila řetězem, který tahali výborové obce studenecké Novák zámečník a Smíšek. Vzdálenost ze Studence do Údav, z Údav do Stružince a odtud do Studence se naměřilo: Ze Studence Dolcema k silnici /na kanál/ - 7000- 1327 m, po silnici 840⁰- 1592 m.